

Heeze-Leende
Duurzaam vooruit

Duurzaam vooruit

**Heeze-Leende sluit zich
aan bij Global Goals
4 Gemeenten**

Plant je mee?

**Subsidie voor
afkoppelen hemelwater
& groene daken**

gemeente
HEEZE-LEENDE

Voorwoord wethouder

Met trots presenteer ik de nieuwste editie van onze duurzaamheidskrant. Dit jaar hebben we weer een breed scala aan onderwerpen verzameld, van inspirerende lokale initiatieven tot praktische tips voor energiebesparing en duurzaamheid in en rondom uw woning.

Een van de hoogtepunten in deze editie is de **Pilot Leenderstrijp**, waar inwoners samen werken aan een innovatieve aanpak voor duurzame energie. Ze streven ernaar de energietransitie te realiseren zonder extra druk op het stroomnet. Daarnaast kunnen inwoners sinds kort ook aanspraak maken op de **kabelgoottegels**. Een handige oplossing waarmee elektrische voertuigen thuis kunnen worden opgeladen, zelfs zonder een eigen oprit.

Ook voor tuinliefhebbers is er goed nieuws: inwoners van Heeze-Leende kunnen gratis een **Tuiny pakket** aanvragen. Hiermee kunnen ze

tegels vervangen door bloeiende planten of zelfs een mini-bos creëren.

De Rooftop Revolution-campagne moedigt bewoners aan om groene daken aan te leggen, met ondersteuning van subsidies en collectieve inkoop. Groene daken dragen niet alleen bij aan de biodiversiteit, maar helpen ook om de energiekosten te verlagen.

Deze projecten zijn mooie voorbeelden van hoe we samen stappen zetten richting een duurzamere toekomst. De klimaatweek biedt een mooie gelegenheid om na te denken over onze bijdrage aan het milieu en nieuwe gewoontes te ontwikkelen die het hele jaar door effect hebben. Samen gaan we duurzaam vooruit!

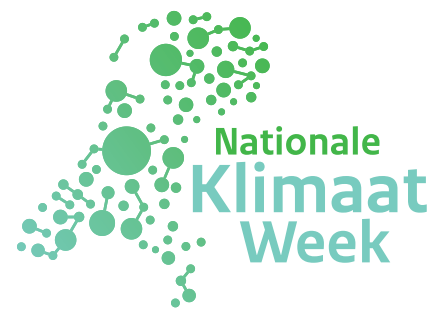
Met vriendelijke groet,

Maaike van Breugel-Smolters

Wethouder Duurzaamheid,
Gemeente Heeze-Leende

NATIONALE KLIMAATWEEK:

Samen gaan we duurzaam vooruit!

Het is weer tijd voor de Nationale Klimaatweek en de gemeente Heeze-Leende zet vol in op duurzaamheid. We nodigen al onze inwoners uit om mee te doen en samen te werken aan een beter klimaat. Want alleen samen kunnen we bouwen aan een duurzame samenleving. Niet alleen deze week, maar het hele jaar door heeft het klimaat jouw hulp nodig. Waarom niet vandaag beginnen met een bewuster leven?

Laat je inspireren!

De gemeente Heeze-Leende staat klaar om je op weg te helpen. In deze krant ontdek je alles over de grote en kleine stappen die jij zelf kunt zetten. Laat je inspireren en ga samen met ons duurzaam vooruit! Wil je meer weten over de Nationale Klimaatweek 2024? Kijk dan ook eens op nkw2024.nl.

Heeze-Leende Duurzaam Vooruit

Stap op en doe mee! Ga aan de slag met activiteiten vanuit de metrokaart. Samen kunnen we een groot verschil maken door kleine stappen te zetten. Doe mee aan de verschillende activiteiten en ontdek hoe jij kunt bijdragen aan een duurzamere toekomst.

Meld je aan als Klimaatburgemeester

Ben jij een inspiratiebron voor de buurt, de vereniging of voor je collega's? En zet je je in voor een beter klimaat? Dan ben jij de Klimaatburgemeester die we zoeken. Klimaatburgemeesters zijn een voorbeeld in hun gemeente en inspireren anderen om bewuster te leven, minder CO² uit te stoten en meer energie te besparen.

Wil je je aanmelden als Klimaatburgemeester?
Ga dan naar www.nkw2024.nl/klimaatburgemeester/aanmelden en vul het aanmeldformulier in

Heeze-Leende sluit zich aan bij Global Goals 4 Gemeenten

Dit jaar heeft de gemeente Heeze-Leende zich trots aangesloten bij het netwerk Gemeenten 4 Global Goals. Dit netwerk zet zich in voor de 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's) van de Verenigde Naties, die gericht zijn op het creëren van een betere en duurzamere wereld voor iedereen.

Door deel te nemen aan dit netwerk, verbindt Heeze-Leende zich aan een wereldwijde beweging die streeft naar het beëindigen van armoede, het beschermen van de planeet en het waarborgen

van welvaart voor iedereen. Samen met de regio, organisaties, bedrijven en inwoners werken we aan concrete acties en projecten die bijdragen aan deze doelen. Samen kunnen we een verschil maken!

Vind jij de SDG's ook belangrijk, wil je een plekje op de website of heb je een tof idee om Heeze-Leende duurzamer of eerlijker te maken? Neem dan contact met ons op via duurzaamvooruit@heeze-leende.nl.

TERUGBLIK

Samen sterk voor een schone toekomst: De Afvalrace van Heeze-Leende

Op zaterdag 21 september vond in Heeze-Leende de jaarlijkse Afval-Race plaats onder een stralende zon. Dit evenement, georganiseerd in het kader van World Cleanup Day, bracht inwoners van alle leeftijden samen om de gemeente schoon te maken. De ZAP'ers (Zwerf-Afval-Pakkers), families, vrienden en burens ruimden enthousiast zwerfafval op, gewapend met prikkers, vuilniszakken en handschoenen die door de gemeente waren verstrekt. De dag was een groot succes, mede dankzij het mooie weer en de positieve sfeer. Samen hebben alle vrijwilligers maar liefst 500 kg zwerfafval van de straat geplukt!

In het bijzonder bedanken we de Scouting St. Nicasius Heeze voor hun deelname; zij hebben met maar liefst 90 kinderen en begeleiders zwerfafval geraapt! Een ander hoogtepunt was de deelname van de Duurzame Detectives, kinderen die deelnamen aan de Trashure Hunt (een speurtocht naar zwerfafval) en zo op speelse wijze leerden over duurzaamheid.

Zwerfafval is een groot probleem dat slecht is voor het milieu en onze gezondheid. Afval op straat en in de natuur kan schadelijke stoffen bevatten die de grond en het water vervuilen. Dit is slecht voor planten, dieren en mensen. Bovendien zorgt zwerfafval voor een grotere afvalberg en verspilling van waardevolle materialen. Het is belangrijk om zwerfafval op te ruimen en te voorkomen, zodat we in een schonere en gezondere omgeving kunnen leven. Daarom zijn we enorm dankbaar voor de inzet van onze ZAP'ers die jaarrond zwerfafval rapen in de gemeente.

Wil je ook ZAP'er worden in onze gemeente?
Kijk voor meer info op www.heeze-leende.nl/houd-heeze-leende-schoon en meld je aan via duurzaamvooruit@heeze-leende.nl

Duurzame Detectives in actie in Heeze-Leende

In september zijn de jonge inwoners van Heeze-Leende op avontuur gegaan als duurzame detectives. Gewapend met de Duurzame Detective Kit, hebben basisschoolleerlingen zich ingezet voor de strijd tegen afval. Deze kits, uitgedeeld door de gemeente, bevatten onder andere stickers voor op de GFT+E containers, tips om te koken met restjes en opdrachten om bewustwording te vergroten. De kinderen werden aangemoedigd om creatief aan de slag te gaan. Door foto's te maken van hun versierde containers en deze te delen op sociale media met de hashtag #duurzaamvooruit, maakten ze kans op een verspillingsvrijpakket

samengesteld door Albert Heijn en Spar. Dit initiatief is onderdeel van de bredere campagne van de gemeente om duurzaamheid te bevorderen en voedselverspilling en zwerfafval te verminderen.

Met deze actie hoopt de gemeente Heeze-Leende niet alleen de jongere generatie bewuster te maken van duurzaamheid, maar ook een positieve impact te hebben op de gemeenschap als geheel. Samen zorgen we voor een schonere en duurzamere toekomst!

WAT KUN JE ZELF DOEN?

Repair Café & Mannen van Metaal

Het Repair Café Leende is onderdeel van de Zorgcoöperatie GraagGedaan Leende. Elke eerste zaterdag van de maand is het Repair Café geopend van 09.30 tot 12.00 uur. Je vindt ze in Hobbyclub 't Prutske aan de Lindenlaan 57 in Leende.

Onze activiteiten

Je kunt er een draagbaar apparaat, fiets, maar ook kleding aanbieden ter reparatie. De vrijwilligers kijken samen met jou of het gerepareerd kan worden. Onder het genot van een kop koffie wacht je de reparatie af of help je mee met repareren. Het kan gebeuren dat de reparateurs adviseren een onderdeel aan te schaffen, of dat reparatie niet mogelijk is. In het laatste geval wordt het apparaat vakkundig uit elkaar gehaald en de verschillende materialen gescheiden gesorteerd door De Mannen van Metaal.

Mannen van Metaal

De 'Mannen van Metaal' zijn het verlengstuk van het Repair Café Leende. Zoals gezegd recyclen ze de apparatuur die in het Repair Café als niet te repareren wordt beoordeeld. Ook kan iedereen, die een apparaat wil weggooien, dit inleveren in de loods aan de Langstraat 1d in Leende. De Mannen van Metaal komen elke woensdag tussen 9.30 en 12.00 uur bij elkaar op dit adres.

Meer informatie

Ben je nieuwsgierig geworden? Kijk dan voor meer informatie op www.zcgraaggedaanleende.nl/activiteiten.

WAT KUN JE ZELF DOEN?

Groene Doos

Ben je net verhuisd naar of binnen onze gemeente? Gefeliciteerd met je nieuwe woning! Om je te helpen je nieuwe tuin om te toveren tot een groene oase, hebben we iets speciaals voor je: De Groene Doos.

Wat is De Groene Doos?

De Groene Doos is een initiatief van de gemeente om nieuwe bewoners te inspireren en te ondersteunen bij het vergroenen van hun tuin. Deze doos zit boordevol inspiratie, handige tips en leuke cadeautjes die je eerste stappen naar een groene tuin een stuk makkelijker maken.

Waarom een groene tuin?

Een groene tuin is niet alleen mooi, maar ook ontzettend belangrijk voor het klimaat en je eigen welzijn. Door je tuin te vergroenen, help je regenwater vast te houden, wat je planten voedt en droogte voorkomt. Bovendien blijft je tuin heerlijk koel tijdens warme dagen, wat ook nog eens goed is voor je gezondheid.

Wat zit er in De Groene Doos?

- **Inspiratiegids:** Vol met ideeën en tips om je tuin groener te maken.
- **Cadeautjes:** Kleine verrassingen die je direct kunt gebruiken in je tuin.
- **Informatie:** Alles wat je moet weten over het belang van een groene tuin en hoe je zelf aan de slag kunt.

Doe mee en maak het verschil!

Samen kunnen we zorgen voor een groenere, gezondere en mooiere leefomgeving. Stuur een mailtje naar duurzaamvooruit@heeze-leende.nl en we komen De Groene Doos bij je thuis brengen.

Breng de natuur in je tuin: boek gratis een tuincoach!

Boek nu een gratis tuinadvies via mijntuincoach.nu

Wil je graag advies bij de aanleg van je droomtuin?

De tuincoach begeleidt je en biedt praktische tips om zelf aan de slag te gaan met de aanleg van je groene tuin. En dat volledig afgestemd op jouw behoeften.

- Wil je jouw tuin bestand maken tegen extreem droge of natte periodes?
- Creëer je graag een koel hoekje om te genieten van een zwoele zomeravond?
- Of zou je graag bloemen en dieren naar je tuin lokken? De Velt-tuincoaches helpen je met plezier verder.

De tuincoaches maken natuurlijk tuinieren verrassend eenvoudig. Ze bieden jou gratis een persoonlijk tuinadvies. Enerzijds helpen ze jou om de tuin zo biodivers mogelijk in te richten. Anderzijds geven ze tips om jouw tuin water- en droogtebestendig te maken.

Wil jij ook een tuincoach boeken? Dat kan via mijntuincoach.nu

Mede mogelijk gemaakt door gemeente Heeze-Leende

velt
SAMEN
ECO
ACTIEF

Heeze-Leende

Maak kennis met onze tuincoaches!

In een wereld waar groen steeds belangrijker wordt, staan onze tuincoaches klaar om je te helpen jouw tuin om te toveren tot een biodivers paradijs. Bertie van den Boogaard en Minke Greve zijn gepassioneerde experts die hun kennis en enthousiasme inzetten om jou te begeleiden bij het creëren van een duurzame en onderhoudsvriendelijke tuin. In dit interview delen ze hun ervaringen, tips en adviezen om je op weg te helpen naar een groene oase, ongeacht de grootte van je tuin. Lees verder en ontdek hoe je met kleine stappen een groot verschil kunt maken!

Kun je jezelf kort voorstellen en vertellen wat jouw rol als tuincoach inhoudt?

Bertie: Mijn naam is Bertie van den Boogaard. Als tuincoach zie ik het als mijn missie om mensen enthousiast te maken over hun tuin en hen te verbinden met hun groene ruimte. Mijn werk als tuincoach bestaat uit keukentafelgesprekken waarin ik mensen informeer over inheemse planten en biodiversiteit. Ik leg uit waarom deze belangrijk zijn en hoe ze hun tuin kunnen benutten rekening houdend met hun wensen. Tot nu toe zijn het allemaal hele leuke gesprekken!

Minke: Ik ben Minke Greve, natuurgids, Velt-docente en tuinvogelconsulente. Ik geniet van deze gesprekken omdat ik mensen kan helpen die openstaan voor advies. Ze komen met vragen en willen iets ondernemen in hun tuin. Het is geweldig om hen de kennis en handvatten te

geven die ze nodig hebben. Vaak hebben mensen al veel bereikt zonder dat ze het doorhebben, en ik kan hen dan nog nieuwe tips geven. Mensen die de tuincoach inschakelen, zijn klaar voor de volgende stap, en wij helpen hen daarbij. Het geeft veel voldoening om zo bij te dragen aan een groenere omgeving.

Wat zijn de meest voorkomende vragen of problemen waarmee mensen naar jou toe komen?

Bertie: Tijdens mijn adviesgesprekken krijg ik veel vragen over wateroverlast en hoe mensen hun tuin kunnen vergroenen zonder dat het teveel onderhoud vergt. Mensen denken vaak dat een groene tuin veel werk is, maar dat is niet altijd zo. Planten die hun gang kunnen gaan, vergen minder werk dan een betegelde tuin. Hoe ouder bomen en struiken worden, hoe minder werk je eraan hebt. Een groene tuin kan dus zeker onderhoudsvriendelijk zijn.

Minke: Gras in de tuin is bijvoorbeeld heel onderhoudsintensief. Als delen gras worden vervangen door bodembedekkers, is er veel minder werk aan zodra het eenmaal is dichtgegroeid. Er worden ook suggesties gegeven voor geschikte planten, maar tijdens een adviesgesprek kan geen volledig beplantingsplan worden gemaakt. Praktische informatie wordt verstrekt waarmee mensen meteen aan de slag kunnen, zoals tips van de Vlinderstichting en Vogelstichting, of video's van Natuurmonumenten over het maken van een kleine vijver.

Wat zijn jullie tips voor het creëren van een biodiversiteit vriendelijke tuin?

Minke: Gooi je herfstbladeren niet weg, maar maak een rommelhoekje in de tuin waar je de bladeren verzamelt. Daar zitten veel insecten in die een belangrijke voedingsbron zijn voor vogels. Je tuin moet niet te netjes zijn. Gebruik gesnoeide takken om een takkenril te maken in plaats van ze weg te gooien. We geven mensen ook een lijstje met duurzame kwekers in de buurt, zoals de Wilde Weelde of Tuincentrum Soontiëns, waar ze verantwoord plantgoed kunnen kopen. Een bloeihoog is ook een goede tip; zorg dat je het hele jaar door iets in bloei hebt staan in de tuin.

Bertie: We helpen mensen op weg in het doolhof van informatie en geven concrete tips. Bijvoorbeeld, een mooie tuin hoeft niet duur te zijn. Zorg voor structuur, hoogteverschil en mooie zichtlijnen. Maak een kleine waterpoel door een speciekuip in te graven; dan komen er vanzelf salamanders en libellen. Met het uitgegraven zand creëer je hoogteverschil in je borders. En als je egels in je tuin wilt, zorg dan voor een opening in je schutting zodat ze kunnen migreren.

Wat zijn de voordelen van natuurlijk tuinieren?

Minke: Mensen zijn zich vaak bewust van de voordelen van natuurlijk tuinieren, maar weten niet hoe ze moeten beginnen. Voedsel, veiligheid en voortplanting zijn belangrijk voor vogels en insecten. Ze moeten een plek hebben waar ze zich kunnen voortplanten, schuilen en voldoende voedsel vinden.

Hoe kunnen mensen het beste beginnen met het plannen van hun droomtuin?

Bertie: Maak een stappenplan en begin klein. Je hoeft niet alles tegelijk aan te pakken. Werk eerst aan de basis en ga dan verder. Iedere persoon en tuin is anders, dus het is belangrijk dat je tuin bij je past.

Minke: Een goede tip is om gebruik te maken van de zadenbibliotheek in Sterksel. Hier kun je gratis zaden "lenen". Kies zaden die je nieuwsgierig maken of die je graag wilt hebben. Zaai deze zaden in je tuin of op je balkon. Van de planten die opkomen, verzamel je na de bloei de zaden en laat ze drogen. Een deel van deze zaden kun je terugbrengen naar de zadenbieb, zodat andere tuiniers ze weer kunnen gebruiken.

De zadenbibliotheek bevindt zich in de bibliotheek in Sterksel. Tijdens de openingstijden van de bieb kunnen zaden worden ingeleverd in een enveloppe met vermelding van oogstjaar, de naam van de plant, de kleur en of de plant zon- of (half) schaduwminnend is.

Dit is een betaalbare manier om je tuin te vergroenen, vooral voor mensen met een kleine beurs!

Plant je mee?

Het najaar is het ideale seizoen voor de aanplant van bomen, bollen en vaste planten. Door te planten in de herfst kunnen de wortels goed aarden en geniet je in het vroege voorjaar al van een groene en bloeiende tuin. En planten in het najaar biedt nog meer voordelen!

Water geven

Het grootste verschil tussen voor- en najaar is natuurlijk het weer. In de afgelopen jaren hebben we vaak een droge lente gehad waarin we jonge plantjes soms wekenlang water moeten geven. In de herfst regent het gewoonlijk meer dan in het voorjaar en is de luchtvochtigheid hoog. Ook zijn de nachten langer en ligt er meer dauw. Dat betekent dat je planten minder snel uitdrogen, en het scheelt zowel gebruik van kraanwater als lopen met de gieter.

Wortelgroei

In het najaar is de bodem nog opgewarmd door de zomer. Bomen, struiken, vaste planten en bollen kunnen makkelijker worden geplant of verplant omdat ze in 'slaapstand' zijn. Zo kunnen ze makkelijker voeding en water opnemen op momenten dat het moeilijk wordt. Dit zijn de ideale omstandigheden voor wortelgroei en de ontwikkeling van sterke planten.

Winterslaap

Een voordeel ten opzichte van planten in de lente is dat de planten zich in het najaar al voorbereiden op de winter door voedingsstoffen op te slaan in hun wortels en takken. Ze kunnen rustig wortelen

voor hun winterslaap en steken geen energie in het maken van nieuwe scheuten. Planten die je in het najaar koopt zijn bovendien al volledig ontwikkeld.

Vaste planten

In de herfst kun je alles wat je in een pot koopt in de tuin zetten. Vaste planten en bloembollen kun je in het najaar tegelijkertijd planten. Planten (en boompjes) die met kluit worden verkocht of met schoongespoelde wortels, zijn juist geschikt om in de tweede helft van het najaar te planten. En kijk dan eens rond in je tuin... zijn er tegels die plaats kunnen maken voor groen?

Nazomer

In het najaar kan een tuin er waanzinnig mooi uitzien, met warme herfstkleuren. En planten die dan bloeien zijn van groot belang voor vlinders en bijen, zij kunnen nog even bijtanken wanneer veel planten al uitgebloeid zijn. Wie in het najaar op slimme wijze aan de slag gaat, kan het hele jaar door genieten van een levendige tuin!

Een bloeiende lente... plant je in de herfst!

Hergebruik je herfstbladeren

Wist je dat gevallen blad ontzettend nuttig is voor je tuin? Vaak wordt de hark of bladblazer erbij gepakt om alle gevallen bladeren op te ruimen en weg te gooien, maar bladval is juist een waardevolle voedselbron voor de bodem en zorgt voor bescherming.

Het weghalen van alle bladeren betekent eigenlijk dat je het leven uit je tuin haalt. Tussen de bladeren leven namelijk allerlei nuttige insecten, en merels die er graag naar voedsel zoeken. Bladeren zijn daarnaast een belangrijke voedselbron voor de bodem; in het bos vormen ze een rijke humuslaag. In je tuin werken de bladeren als gratis compost, waardoor de grond verbetert en beschermd wordt. Als je alle bladeren weghaalt, kan de zon de bodem uitdrogen en verlies je het bodemleven.

Herfstblad in een opgeruimde tuin

Het maakt niet uit of je een wilde of strakke tuin hebt. Zelfs in een strakke tuin kun je bladeren gebruiken. Haal ze weg van plekken waar je ze niet wilt hebben, zoals je terras of looppad, en gebruik de bladeren in je borders; een dikke laag bladeren beschermt en voedt de bodem, en voorkomt dat er snel onkruid groeit.

Tien airco's in jouw tuin? *Plant een boom*

Doe dit najaar iets bijzonders voor de natuur en plant een boom. Want een boom zorgt ervoor dat je elk jaar extra kan genieten van jouw tuin. Welke boom past bij jouw tuin? En hoe zorg je daar dan het beste voor? Wij geven je raad.

Het bomenseizoen

Het beste moment om bomen te planten is wanneer ze in rust zijn en dat is meestal in het najaar, winter (zolang het niet vriest) en vroege voorjaar. Zodra de bladeren gevallen zijn, zijn bomen klaar om hun nieuwe plek te vinden. Door ze in de herfst een plekje te geven, kunnen de wortels zich de hele winter lang goed vestigen in de grond. Of je nu kiest voor een sierkers, appelboom, of een andere prachtige boom, het najaar biedt veel voordelen.

Welke bomen zijn geschikt?

Hoewel je in principe alle bomen in de herfst kunt planten, is het belangrijk om te bedenken hoe groot de boom uiteindelijk zal worden. Voor de meeste tuinen is een boom tot een meter of 6 (dakgoothoogte) of 8 (nok van het dak) een mooie maat. Hoe hoog bomen worden is online en op het plantenetiket te vinden. Begin je net met het inrichten van een nieuwe tuin? Bedenk waar het looppaadje in de tuin komt, en plant in het grootste stuk tuin wat je over hebt dan minstens één hoog element, zoals een boom of grote heester. Zet daaromheen je lagere planten en je bloemen. Dit geeft de boom ruimte om goed te wortelen, maar het voordeel is ook dat de boom op die manier kan zorgen voor lichte schaduw voor de andere planten.

Eén boom = 10 airco's

Wist je dat één boom net zo verkoelend is als tien airco's? Dat is gemeten aan een van de meest gebruikte straatbomen van Nederland, de sierpeer *Pyrus calleryana*. Bomen koelen doordat ze schaduw geven en door de verdamping van water via de bladeren, die de lucht eromheen koelt. Alle soorten bomen geven verkoeling, al zijn bomen met een grote dichte kroon er extra goed in. De koeling door verdamping is vooral 's avonds belangrijk: dit zorgt er namelijk voor dat het na zonsondergang veel sneller weer aangenaam koel is op hete zomerdagen. Om goed te kunnen verdampen is vooral de plek waar de boom staat cruciaal. Bomen die op een ruime plek, in grond van goede kwaliteit staan, koelen tot vijf keer beter dan bomen die in een krap, droog boomspiegeltje staan. Zorg er dus voor dat je boom ook ondergronds de ruimte heeft om te groeien!

Geen parasol nodig

Een ander voordeel van bomen is de schaduw die ze bieden. Dit is ideaal om je huis en tuin koel te houden in de zomer. Je hebt dus geen parasol nodig, als je je boom op de juiste plek plant. Denk van tevoren goed na over waar je de boom neerzet, zodat je kunt profiteren van schaduw op de juiste momenten van de dag. Dit kan je helpen om de temperatuur in je huis en tuin te reguleren op een milieuvriendelijkere manier.

**Zie je door de bomen
het bos niet meer?**

Ga naar www.plantmee.nl
voor de beste boomtips.

Tuiny Forest

Een onderhoudsarm microbos in eigen tuin. Voeg kleur, geur en leven toe aan jouw voortuin met Tuiny Forest, een inheems bos op tuinformat. IVN stelde in samenwerking met Sprinklr een pakket samen vol met biologisch gekweekte planten. Binnen een halve dag leg je daarmee een gemakkelijk te onderhouden inheems microbos van 6m² vol bomen, struiken en kruiden in je tuin aan. Goed voor bijen, vlinders, bodemleven, vogels én voor jou!

Heeze-Leende kleurt groen

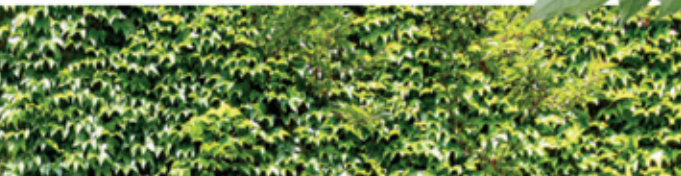
Heb je een versteende voortuin die je wilt omtoveren tot natuur? Dan kom je in aanmerking voor een Tuiny Forest. Gemeente Heeze-Leende is partnergemeente van Tuiny Forest en stelt 70 pakketten (ter waarde van €125) beschikbaar voor inwoners met een versteende voortuin.

70 pakketten t.w.v. €125

Het Tuiny Forest pakket

Het Tuiny Forest bestaat uit een speciale mix van inheemse bomen (5x) heesters (5x) en kruiden (27x). Daarnaast ontvang je een plantinstructie, een online training en ga je samen met andere deelnemers jullie tuintjes aanleggen. Het resultaat is een gemakkelijk te onderhouden voortuin vol biodiversiteit.

Daarnaast help je zo mee om hittestress tegen te gaan en zorg je voor waterberging. Beide erg waardevol voor een fijne en gezonde leefomgeving.

Doe mee!

Wil je meer weten over de Tuiny Forest? Scan de QR code hiernaast.

Heb je interesse om mee te doen? Stuur je motivatie en een foto van de beoogde plek naar duurzaamvoorstel@heeze-leende.nl. Dan nemen we contact met je op.

De plantdag zal plaatsvinden in maart 2025. Meer informatie volgt op een later moment. Wanneer je voortuin te klein is voor een Tuiny Forest kun je ook samen met je burens één pakket aanvragen en daarmee allebei jullie tuinen vergroenen.

TERUGBLIK

BeeGrateful bijenhôtels

Misschien heb je ze al horen zoemen. In augustus heeft BeeGrateful tien bijenhôtels opgehangen in de wijk De Nieuwe Hoeven in Heeze. BeeGrateful is een organisatie die zich inzet voor het behoud en de bescherming van bijen, die essentieel zijn voor onze biodiversiteit en voedselvoorziening. Een van hun innovatieve projecten is het ophangen van bijenhôtels aan lichtmasten.

Deze bijenhôtels bieden een veilige nestplaats voor bijen, waardoor hun populatie kan groeien en bloeien. Door de hotels aan lichtmasten te bevestigen, maken we slim gebruik van bestaande infrastructuur. Dit zorgt ervoor dat de bijenhôtels goed zichtbaar en toegankelijk zijn, wat niet alleen de bijen helpt, maar ook de bewustwording onder inwoners vergroot.

De bijenhôtels zijn geplaatst als een looproute tussen Tiny Forest 't Merlebosje en een grasveld waar het nieuwe maaibeeld wordt toegepast. Deze strategische locaties zijn gekozen om een optimale leefomgeving voor de bijen te creëren en hun natuurlijke gedrag te ondersteunen. Bijen en andere bestuivers zijn van onschatbare waarde voor onze ecosystemen en voedselvoorziening. Ze spelen een belangrijke rol in de bestuiving van bloemen en gewassen, wat nodig is voor de productie van fruit, groenten en noten. Zonder deze bestuivers zou de biodiversiteit sterk afnemen en zouden veel planten niet kunnen overleven. Dit zou niet alleen de natuur, maar ook de landbouw en voedselzekerheid wereldwijd ernstig beïnvloeden. Door initiatieven zoals de bijenhôtels van BeeGrateful te ondersteunen, dragen we bij aan het behoud van deze insecten en zorgen we voor een gezonde en veerkrachtige omgeving voor toekomstige generaties.

Top drie inheemse planten voor bijen in je eigen tuin

Ontdek de top drie beste inheemse bijenplanten voor je eigen tuin, gebaseerd op onderzoek van de Wageningen Universiteit.

1. Paardenbloem

Deze alledaagse en vaak als onkruid beschouwde plant blijkt een topfavoriet te zijn bij wilde bijen. In het onderzoek werden maar liefst 107 van de 360 verschillende bijensoorten aangetrokken door paardenbloemen. Laat die paardenbloemen dus staan in jouw tuin!

2. Akkerdistel

Akkerdistel is een echte wilde bijenplant. Bijna 30% van alle wilde bijensoorten is afhankelijk van deze roze distel. Gelukkig wordt de plant niet bedreigd en komt ze verspreid over het gehele land voor. Je kunt hem dus gerust in je tuin planten om de bijen te verwelkomen.

3. Zandblauwtje

Het Zandblauwtje is ook een bijzondere aanwinst voor je tuin als je bijen wilt aantrekken. Met prachtige lila bloemen die in de zomermaanden bloeien, voorziet het Zandblauwtje wilde bijen van nectar en stuifmeel. Deze plant gedijt het best in zandige, kalkarme en droge grond, dus pas je bodem in de tuin aan als dat nodig is.

TERUGBLIK

IVN Feest van de Beestjes

Het "Feest van de Beestjes" op 1 september, georganiseerd door IVN Heeze-Leende, was een groot succes! Op een prachtige dag kwamen zowel kinderen als volwassenen samen om de natuur te ontdekken en te genieten van diverse activiteiten. Van vogels spotten en insecten zoeken tot spannende klimaatproefjes en creatieve schminksessies, er was voor ieder wat wils. De dag werd feestelijk geopend door burgemeester Teun Heldens. Voor degenen die de dag willen herbeleven, is er een filmpje beschikbaar dat de hoogtepunten van het evenement laat zien. Het was een dag vol leerzame en leuke momenten die de liefde voor de natuur zeker heeft aangewakkerd.

TERUGBLIK

BLOEIENDE BIODIVERSITEIT IN HEEZE:

Op pad met de ecoloog:

In oktober gingen we samen met ecoloog in opleiding Donna de Louweren op pad om de effecten van het nieuwe maaibeleid in de gemeente Heeze-Leende te onderzoeken. Met een frisse aanpak die meer ruimte laat voor natuurlijke groei en bloei, wordt het effect op biodiversiteit nu in de praktijk geëvalueerd. Tijdens onze wandeling door grasvelden en groenstroken legt Donna uit hoe deze nieuwe aanpak de lokale flora en fauna beïnvloedt.

Wat zijn de eerste veranderingen die je hebt waargenomen sinds de start van deze aanpak?

De opvallendste verandering is de verscheidenheid aan vegetatie. Doordat het gras minder vaak wordt gemaaid, krijgen verschillende plantensoorten nu volop kans om te groeien. Vooral planten die van belang zijn voor bestuivers kunnen floreren, en met die extra variatie zien we ook een toename in het aantal insecten. Sprinkhanen laten zich vaker horen en bijen zoemen enthousiast rond.

Kun je uitleggen hoe minder frequent maaien bijdraagt aan biodiversiteit?

Minder vaak maaien geeft planten de tijd om te bloeien, wat waardevol is voor bestuivers zoals bijen, hommels, zweefvliegen en vlinders. Paardenbloemen en margrietten, bijvoorbeeld, bieden veel nectar die toegankelijk is voor insecten met korte tongen. Hommels vinden bovendien hun weg naar bloemen van vlinderbloemigen, die juist nectar leveren voor insecten met langere tongen. Deze groei aan bloeiende planten trekt een variëteit aan insecten aan en biedt schuilplekken voor andere soorten, zoals sprinkhanen.

Welke soorten planten en dieren profiteren het meest van deze aanpak?

Zowel planten als dieren gedijen goed bij de nieuwe aanpak. Insecten die nectar verzamelen, zoals bijen, maar ook kleine zoogdieren, vinden een beschut plekje tussen de hogere planten. Daarnaast kunnen zangvogels voedsel vinden tussen de zaden van deze planten.

Zijn er specifieke indicatoren of meetmethoden die je gebruikt om de biodiversiteit te evalueren?

Ja, door de soorten planten te noteren kan ik een beter beeld krijgen van de ecologische situatie in een gebied. In de eerste fase vestigen zich vaak kleinere kruiden, die voor veel insecten aantrekkelijk zijn. Na verloop van tijd zie je dat deze kruiden door robuustere ruigtekruiden worden verdrongen, die ook specifieke insectensoorten aantrekken.

Hoe reageren de inwoners van de gemeente op de nieuwe situatie in de groene ruimtes?

Niet iedereen reageert even positief, maar ik hoop dat door het delen van informatie en leuke foto's meer mensen kunnen zien wat er allemaal leeft in hun omgeving. Dit kan helpen om begrip te kweken voor de keuze om bepaalde stukken gras te laten groeien.

Zijn er onverwachte effecten die je bent tegengekomen tijdens je onderzoek?

Het aantal akkerhommels is me bijvoorbeeld opgevallen. Hoewel ik niet heel veel verschillende hommelssoorten ben tegengekomen, waren er wel grote aantallen akkerhommels. Op een bepaald grasveld telde ik er zelfs 17!

Wat zijn je aanbevelingen voor een verdere optimalisatie van deze aanpak?

Door het gebied verder uit te breiden kunnen insecten en planten zich beter verspreiden. Het sinusbeheer, oftewel slingerend maaien, geeft bijvoorbeeld goede resultaten. Deze aanpak zorgt voor variatie in het landschap, wat veel verschillende insecten en planten ondersteunt.

En bovendien blijft er ruimte over die ook door bewoners gebruikt kan worden, bijvoorbeeld om de hond uit te laten.

Hoe belangrijk is de betrokkenheid van de gemeenschap voor het succes van deze aanpak?

Heel belangrijk. Het is essentieel om de gemeenschap te betrekken, uit te leggen waarom deze aanpak zinvol is en samen op pad te gaan om de omgeving te verkennen en informatie te delen.

Wat zijn je verwachtingen voor de langetermijneffecten van deze aanpak op de biodiversiteit in Heeze-Leende?

Als de aanpak wordt uitgebreid, zal de biodiversiteit in de gemeente naar verwachting toenemen. Vooral in het voorjaar en de zomer zal er meer kleur verschijnen door bloeiende planten en kleurrijke dagvlinders.

De nieuwe ecologische richting in Heeze-Leende lijkt veelbelovend. Door natuur meer ruimte te geven, krijgen planten en insecten de kans om te floreren, wat uiteindelijk bijdraagt aan een gezonder en diverser ecosysteem. Betrokkenheid van de gemeenschap en verdere optimalisatie zijn hierbij van groot belang voor succes op de lange termijn.

TERUGBLIK

Tiny Forests

Tiny Forest 't Parelkje: Twee jaar later

Tiny Forest 't Parelkje, aangeplant in 2022, viert haar tweede verjaardag. Dit minibosje heeft zich in korte tijd ontwikkeld tot een levendige groene ruimte waar buurtbewoners en kinderen van kunnen genieten. Het bosje biedt niet alleen een plek voor educatie, maar ook voor natuurbeleving. Kom op maandag 11 november naar de verjaardag van Tiny Forest 't Parelkje en ontdek zelf hoe dit minibosje is uitgegroeid tot een pareltje in de wijk!

Tiny Forest 't Merlebosje

Ook Tiny Forest 't Merlebosje bestaat alweer bijna een jaar. Vanwege de natte omstandigheden

kon het minibosje vorig jaar niet volledig worden aangeplant. Dit najaar gaan daarom pas de laatste boompjes in de grond en worden de stapstenen in het minibosje aangelegd.

Een Tiny Forest in de buurt biedt talloze voordelen!

- **Meer dieren en planten:** Een Tiny Forest is als een mini-jungle vol met verschillende soorten planten en dieren. Het is een feestje voor de natuur!
- **Schone lucht:** Deze kleine bossen werken als een natuurlijke stofzuiger die vieze lucht opzuigt en frisse zuurstof teruggeeft.

- **Koelte en wateropvang:** Tiny Forests helpen om regenwater op te vangen en zorgen voor verkoeling op hete dagen. Ze zijn een natuurlijke aircó!
- **Leren over de natuur:** Ze zijn een geweldige plek voor kinderen en volwassenen om meer te leren over planten, dieren en hoe we beter voor onze planeet kunnen zorgen.
- **Gezondheid en ontspanning:** Groene plekken zoals Tiny Forests kunnen stress verminderen en zijn perfecte plekken om te ontspannen en te genieten van de natuur.

Je kiest zelf welke activiteiten je wilt doen en hoe vaak - alleen of samen met je mede-Bosopzichters. Earthwatch zal je ondersteunen met de tools, training en kennis die nodig zijn om jouw Tiny Forest ervaring leuk en leerzaam te maken! Als je een Bosopzichter wilt worden, stuur dan een e-mail naar tinyforest.netherlands@earthwatch.org.uk.

WAT KUN JE ZELF DOEN?

Word een Bosopzichter

Wil je zorgen voor de natuur, verbinding maken met je lokale gemeenschap en je vaardigheden uitbreiden? Word dan vrijwilliger bij Tiny Forest en sluit je aan bij ons bloeiende netwerk van Bosopzichters! Afhankelijk van waar je interesse ligt, zijn er verschillende mogelijkheden om deel te nemen:

- **Onderhoud:** Onkruid wieden en zwerfvuil rapen in je lokale Tiny Forest.
- **Gemeenschapsbetrokkenheid:** Inspireer de lokale buurt om mee te doen.
- **Burgerwetenschap:** Vlinders tellen, bomen meten en meer!

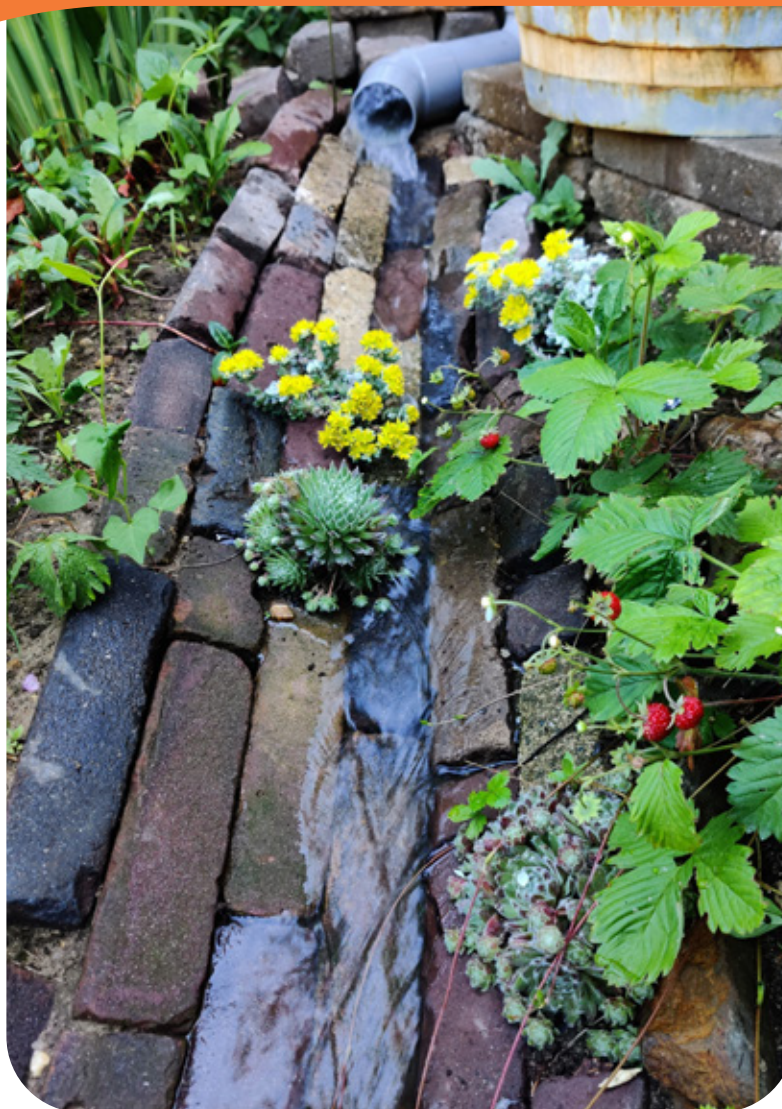
Afkoppelen hemelwater

Sluit je aan en koppel af!

Ons klimaat verandert en dat is te merken. Steeds vaker hebben we te maken met hitte, langdurige droogte en extreme hoosbuien. Deze hoosbuien kunnen flink wateroverlast veroorzaken met borrelende toiletten, ondergelopen straten en kelders als gevolg.

Ons klimaat verandert en dat is te merken. Steeds vaker hebben we te maken met hitte, langdurige droogte en extreme hoosbuien. Deze hoosbuien kunnen flink wateroverlast veroorzaken met borrelende toiletten, ondergelopen straten en kelders als gevolg.

Daarom wordt het steeds belangrijker om regenwater vast te houden op de plek waar het valt, namelijk in de bodem. Hierdoor stroomt het water niet onnodig richting de rioolput. Zeker tijdens een lange periode van droogte kan er een tekort aan grondwater ontstaan. Planten en bomen zijn afhankelijk van grondwater. Wanneer er onvoldoende water is, kunnen bomen de omgeving niet verdampen en verkoelen. Ook is grondwater nodig voor onze eigen drinkwatervoorziening. Vanwege de hoge temperaturen en een kleine hoeveelheid regen is het neerslagtekort in de zomermaanden het grootst. Zeker in zo'n periode is het verstandig om zuinig om te gaan met kostbaar drinkwater en dus bewust de tuin te sproeien.

Meer groen in de tuin

Je kunt zelf droogte en wateroverlast tegengaan door zoveel mogelijk tegels te vervangen door groen. De beplanting houdt het regenwater langer vast. Bij extreme regenval kan het water wegzakken in de bodem en wordt het riool minder belast. Groene tuinen bieden in de zomer verkoeling. En je vergroot het leefgebied van veel vogels, insecten en andere (bodem)dieren. Het najaar is overigens de beste tijd om aan te planten. De bodem is dan nog opgewarmd door de zomer. In de herfst regent het vaker dan in het voorjaar en de luchtvochtigheid is hoog. Ook zijn de nachten langer en ligt er meer dauw. Je hoeft dus in deze tijd de nieuwe planten nauwelijks water te geven. Zo kun je in het voorjaar gelijk genieten van een groene en bloeiende tuin.

Plaats een regenton

Met het plaatsen van een regenton kun je zelf in de tuin regenwater opvangen. Zo heb je altijd een voorraad water voor je (tuin)planten wanneer het even niet regent. Plaats de ton wel in de schaduw,

zo blijft het water helder en fris. En met een deksel op de regenton voorkom je overlast van muggen.

Regenpijpen afkoppelen

Je kunt ook de regenpijpen loskoppelen en het water laten infiltreren in de tuin. Voor je de regenpijp afkoppelt, is het belangrijk een paar zaken te controleren om wateroverlast te voorkomen:

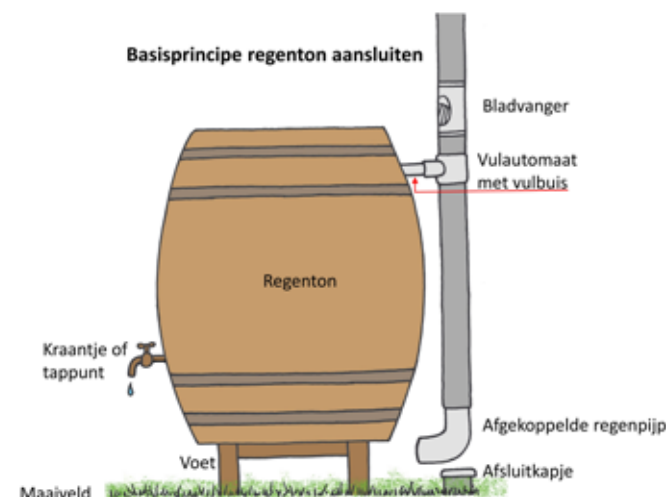
- Zorg ervoor dat het water wegstroomt naar een lager gelegen deel van de tuin, weg van het huis.
- De tuin moet niet-betegelde ruimte hebben voor de opvang van water. Voor elke m² dak die wordt afgekoppeld, moet je ongeveer een halve m² niet betegelde grond hebben met een diepte van ca. 5 tot 7 centimeter.
- Houd rekening met hoosbuien: heeft je tuin op die momenten een gedeelte waar water kan blijven staan, een overloop naar het riool of heb je bijvoorbeeld een vijver om extreme buien op te vangen?

Bijna alle grond in onze gemeente is ideaal om het water gewoon in de tuin te laten stromen. Als het water na het regenen snel de grond inzakt, kun je daar vanuit gaan.

Twijfel je? Doe dan de emmerproef:

1. Graaf een gat van 30 x 30 x 30 centimeter.
2. Vul dit gat tot de rand met een emmer water.
3. Herhaal dit zodra het water weggezakt is.
4. Noteer de tijd nadat het water van de tweede emmer is weggezakt.

Duurt dit minder dan 1,5 uur? Dan is jouw bodem geschikt. Duurt het langer dan 1,5 uur? Raadpleeg dan onze afkoppelcoach Lanny Olie.

Maak kennis met Lanny! Onze afkoppelcoach!

Wil je toch liever (gratis) advies voordat je zelf aan de slag gaat? Maak dan een afspraak met onze afkoppelcoach Lanny Olie. Zij komt op afspraak bij je langs voor een gratis (tuin)tafelgesprek. Zij geeft advies, goede voorlichting, laat inspirerende voorbeelden zien en beantwoordt al je vragen over het afkoppelen van hemelwater en de aanleg van groene daken.

Kijk voor meer informatie op www.heeze-leende.nl/sluit-je-aan-en-koppel-af.

Subsidie voor afkoppelen hemelwater & groene daken

De gemeente betaalt mee!

Ben jij eigenaar van een woning of (bedrijfs)pand in de gemeente Heeze-Leende en wil jij bijdragen aan een groene, koele en waterveilige omgeving? We helpen je daar graag bij! We ondersteunen het afkoppelen van regenwater en de aanleg van groene daken met een tegemoetkoming in de kosten.

Hoe hoog is de bijdrage?

Voor het aanleggen van een groen dak ontvang je maximaal €25,- per m², met een maximum van €1.000,-.

Voor het afkoppelen van regenwater worden de materiaalkosten vergoed. Je ontvangt hiervoor maximaal €5,- per afgekoppelde m², met een maximum van €500,-.

Kijk voor de voorwaarden en meer informatie op: www.heeze-leende.nl/sluit-je-aan-en-koppel-af.

Heb je een huurwoning?

Ook dan kun je je regenpijp afkoppelen. Vraag vooraf eerst toestemming van je verhuurder. Huur je een woning via WoCom, dan kun je meteen starten met je aanvraag! WoCom geeft huurders in gemeente Heeze-Leende toestemming om de regenpijpen af te koppelen.

Rooftop Revolution Wijkcampagne

Samen met Rooftop Revolution nodigen we je uit om mee te doen aan een unieke groene daken actie in het voorjaar van 2025.

Maak gebruik van collectieve inkoop en combineer het met onze subsidie voor groene daken. Je kan maximaal €25,- subsidie per vierkante meter ontvangen, met een maximum van €1.000,-.

Groene daken koelen je huis, verlengen de levensduur van je dak en dragen bij aan de biodiversiteit door bijen, vlinders en vogels aan te trekken. Heb je interesse om mee te doen? Stuur een mailtje naar duurzaamvooruit@heeze-leende.nl

Word Dakboswachter in jouw wijk en help de groene daken revolutie te versnellen!

Ben jij gepassioneerd door groene initiatieven en wil je een rol spelen in de groene revolutie van jouw wijk? Stichting Rooftop Revolution en

de gemeente Heeze-Leende zijn op zoek naar jou! Word een pionier als dakboswachter en help mee aan de bloeiende toekomst van de buurt door groene daken te realiseren.

Wat houdt het in?

Als dakboswachter ben jij dé aanjager van groene daken in jouw wijk. Je werkt nauw samen met Rooftop Revolution om bewoners enthousiast te maken om groene daken aan te leggen op platte, bereikbare daken zoals schuurtjes, garages, en overkappingen. Je krijgt een 'dakboswachtersopleiding' waarbij je wordt opgeleid tot een echte expert op het gebied van groene daken.

Scan de QR-code voor meer info

Leny en Jan vertellen over hun groene dak

Steeds vaker zien we groene sedumdaken verschijnen in onze gemeente. In Heeze hebben Leny en Jan dit voorjaar hun platte dak een make-over gegeven door zelf een groen dak aan te leggen. In een gezellig gesprek vertellen ze over hun ervaringen, de voordelen van een groen dak en hoe ze hiermee bijdragen aan een betere leefomgeving. Lees verder om te ontdekken hoe deze groene daken het leven in Heeze een stukje groener maken!

Wat inspireerde jullie om een groen dak aan te leggen?

Leny en Jan: "De aanleiding voor het aanleggen van een groen dak komt via onze zoon, die heeft anderhalf jaar geleden zelf een groen dak aangelegd. Het heeft me verbaasd hoe dat in anderhalf jaar tijd mooi dichtgroeit. Want we hebben geen cassettes geplaatst, maar gewoon losse plantjes aangeplant en zelf de onderlaag aangelegd, én het kost een stuk minder op deze manier."

Hoe hebben jullie jezelf geïnformeerd over groene daken voordat jullie begonnen?

Leny: "Onze zoon heeft precies uitgezocht hoe je zelfstandig, zonder hulp van professionals, een groen dak kunt aanleggen. Dat heeft hij anderhalf jaar geleden op dezelfde manier bij zijn eigen woning gedaan."

Kun je ons uitleggen hoe je zelf het groene dak hebt aangelegd?

Jan: "Je begint met het aanleggen van een folielaag, zodat de plantenwortels niet in het bitumen dak groeien. Daaroverheen komt een laag met een soort plastic bakjes, met daartussendoor kanaaltjes. Dus als er teveel regenwater op het dak valt, wordt dat vertraagd via de kanaaltjes afgevoerd. Daaroverheen komt een laag van vier centimeter met speciale aarde en daarin plant je de planten aan. Rondom de randen maak je vervolgens een grindlaag. Dus het was flink sjouwen om 900 kg grind, 1400 plantjes en 3,5 bigbag zand op het dak te krijgen."

Welke materialen en planten hebben jullie gebruikt?

Jan: "We hebben een mix van zes typen sedumplanten gebruikt. We hebben dat laten samenstellen als een plantenpakket en laten leveren door een leverancier van sedumplanten. Het is uitgezocht op typen sedumplanten die goed op daken gedijen, en een mix van kleuren geven. We zijn erg benieuwd hoe het er volgend jaar uitziet als alle bloemen en planten in bloei staan. We hebben in totaal 1400 planten aangeplant, verspreid over zo'n 100 vierkante meter."

Zijn er specifieke uitdagingen geweest tijdens de aanleg?

Leny: "We hebben het proces van A tot Z gezien bij onze zoon, dus de werkwijze was al beproefd. Qua onderhoud is het in het begin een beetje werk om het onkruid eruit te houden, voordat het uitzaait. Maar als het eenmaal dichtgroeit dan heb je er eigenlijk geen werk meer aan."

Jan: "Toevallig kregen we na de aanplant regelmatig een regenbui, dus beregenen in de beginfase was niet nodig. Je voelt ook goed dat de laag aarde vochtig is. Dus het dak houdt echt goed het vocht vast. We merken ook dat er beduidend minder water door onze afgekoppelde regenpijpen gaat."

Hebben jullie eerst berekeningen laten maken of de draagkracht van het dak groot genoeg is?

Jan: "Wij hebben het huis zelf gebouwd, en ik heb een achtergrond als aannemer dus ik wist dat ons betonnen dak voldoende draagkracht heeft. Maar

ik adviseer andere mensen wel om hierover advies in te winnen voordat ze een groen dak aanleggen."

Welke effecten hebben jullie gemerkt sinds de aanleg van het groene dak?

Jan: "We merkten dat we hier beduidend minder insecten hebben in de tuin ten opzichte van een paar jaar geleden. Dus we dachten: meer bloeiende planten op het dak, meer insecten in de tuin. We zien nu al heel veel vlinders en bijen boven het dak vliegen. En dat vind ik erg belangrijk. We moeten de natuur met z'n allen helpen."

Leny: "Vochthuishouding speelt ook een rol. Als we op die manier kunnen bijdragen aan een bestendiger klimaat dan doen we dat. Als iedereen iets doet, scheelt dat een hoop! En we hebben natuurlijk al heel veel groen in de tuin en zo min mogelijk bestrating. Met het natte jaar hebben we zeker voordelen gemerkt van de waterberging op het dak. Daarnaast hebben we ook onze regenpijpen afgekoppeld waar het kan."

Wat zouden jullie andere inwoners

aanraden die overwegen een groen dak aan te leggen?

Leny: "Het is gewoon een aanrader, maar vooral dat het meer betaalbaar is als je alles zelfstandig aanlegt. Als je kant-en-klare cassettes koopt en laat aanleggen door een bedrijf dan ben je een stuk duurder uit. Bovendien is de subsidie van de gemeente een mooi extraatje! Maar al hadden we geen subsidie gekregen, dan hadden we het ook gedaan!"

Hebben jullie gemerkt dat het groene dak invloed heeft gehad op de buurt?

Jan: "Onze directe buren zien het groene dak niet van de voorkant. Onze kleinkinderen en achterburen zien het vanuit hun slaapkamerraam en vinden het erg mooi. Het uitzicht vanuit je raam op die groene plantjes is prachtig, zeker omdat de omgeving zelf ook groen is. Dat zwarte bitumen dak is gewoon niet zo mooi. En voor ons is het erg belangrijk dat het groene dak zou bijdragen aan een betere leefomgeving voor insecten. In mei hebben we zelf het groene dak aangeplant, en in die tijd zijn de plantjes echt al flink gegroeid!"

Elke hap telt

Stel je eens voor dat je met iedere hap de wereld een beetje beter zou kunnen maken. Dat klinkt makkelijk, en echt waar - dat is het ook! Vlees en zuivel hebben een grote impact op het klimaat. Door vaker voor een vegetarische of plantaardige maaltijd te kiezen, maak jij dus echt verschil. En dat terwijl je geniet van een juicy vegaburger, goedgevulde wrap of kleurrijk wokgerecht. Klinkt goed, toch?

Maar hoe begin je daar nou mee, als je bijvoorbeeld een echte vlees- of kaasliefhebber bent? Het is echt waar: proeven is geloven. De beste manier om de vega(n)keuken te ontdekken, is door aan de slag te gaan met recepten en verrassende gerechten op de menukaart te proberen. Je zult ontdekken dat plantaardig eten helemaal niet saai, smakeloos of ingewikkeld is.

Duurzaam lekker eten in Heeze-Leende

De gemeente Heeze-Leende zet zich in voor een duurzame voedselvoorziening voor al haar inwoners. In samenwerking met Greendish, een expert op het gebied van voedselduurzaamheid, worden restaurants en zorgorganisaties in de gemeente geholpen om voedselverspilling te verminderen en hun aanbod te verduurzamen. De komende maanden gaan vijf horeca- en zorgorganisaties aan de slag met praktische adviezen van Greendish. Wil je meer weten over dit project of de resultaten? Neem dan contact op met Loni Faes via lfaes@heeze-leende.nl.

Indiase Korma met sperziebonen en krieltjes

🕒 25 - 30 minuten

🍳 Kookpan, Wok- of Hapjespan

Voedingswaarde (per portie)
Energie (KJ) 2108, Energie (kcal) 504, Eiwit (g) 11, Koolhydraten (g) 65, Waarvan suikers (g) 14, Vetten (g) 20, Waarvan verzadigd (g) 16, vezels (g) 12, Zout (g) 0

Allergenen
Deze maaltijd kan sporen van allergeen bevatten

Ingrediënten	2p	4p
Krielaardappels (gr)	500	1000
Ui (klein) (st)	1	2
Winterpeen * (st)	1	2
Sperziebonen * (gr)	200	400
Tomaten (st)	2	4
Knoflook (teentje)	1	2
Rode currypasta * (gr)	20	40
Kokosmelk (ml)	200	400
Koriander * (bosje)	0,5	1

* Bewaar deze producten in de koelkast

Bereidingswijze

- 1 Breng een pan water aan de kook voor de **krieltjes**. Spoel de krieltjes af onder de kraan en verwijder eventuele oneffenheden. Halveer de krieltjes en kook in 10-15 min gaar.
- 2 Pel de **ui** en snijd fijn. Schil de **winterpeen** met een dunschiller en snijd in halve maantjes. Dop de **sperziebonen** en snijd deze door de helft. Snijd de **tomaten** in blokjes.
- 3 Verhit een scheutje **olie** in een wok- of hapjespan. Fruit de ui en **knoflook** (uitgeperst) op laag vuur. Voeg de winterpeen, sperziebonen en tomaten toe en bak voor 4-5 min op middelhoog vuur. Roer de **rode currypasta** door de groenten en bak voor 1 min mee. Voeg daarna de **kokosmelk** toe en laat het geheel voor 5-8 min op laag vuur pruttelen.
- 4 Giet de krieltjes af en roer door de Indiase Korma heen. Proef en breng eventueel op smaak met **peper** en **zout**. Hak de **koriander** fijn. Serveer de Indiase Korma met de verse koriander naar smaak. Eet smakelijk!

Zelf toevoegen

Olijfolie
Peper en zout

Was aardappels, groente, rijst en peulvruchten altijd goed. Controleer rijst en linzen altijd op steentjes. Biologische leveranciers filteren deze niet altijd volledig.

Heb je een vraag of opmerking over het recept? Stuur ons een e-mail naar info@veganbox.nl of info@veganbox.be.

Honger naar meer?

Met Veganbox is plantaardig koken nog nooit zo makkelijk geweest. De maaltijdboxen bestaan uit recepten die jou helpen bij een dagje zonder vlees en zuivel. Het recept helpt je alvast op weg, smakelijk eten!

WAT KUN JE ZELF DOEN?

Laadpalen in de gemeente Heeze-Leende

Binnen de gemeente Heeze-Leende zetten wij ons vol in op de verduurzaming van onze mobiliteit. Een van de manieren waarop we dit doen, is door het plaatsen van laadpalen.

Achter de schermen is de gemeente druk bezig met het voorbereiden van de nieuwe laadconcessie. Deze concessie is wederom vergeven aan Vattenfall, waar de gemeente bij de vorige concessie ook mee samenwerkte. Op het moment van schrijven zijn wij druk bezig met het plaatsen en de verwerking van de aanvragen afkomstig uit de vorige concessie.

De laadpalen uit de nieuwe concessie worden naar alle waarschijnlijkheid vanaf februari 2025 geplaatst binnen onze gemeente.

U kunt als inwoner van de gemeente Heeze-Leende ook een openbare laadpaal aanvragen! De gemeente plaatst zelf geen laadpalen, maar u kunt een openbare laadpaal aanvragen bij onze vaste – en enige – leverancier Vattenfall. Uitleg hierover kunt u vinden op

www.heeze-leende.nl/laadpalen-elektrisch-rijden-aanvragen

Pilot kabelgoottegels in Heeze-Leende

Inwoners kunnen sinds kort ook aanspraak maken op de kabelgoottegels. Deze innovatieve oplossing biedt de mogelijkheid om thuis uw auto op te laden in het geval van een gebrek aan een eigen oprit. Hierdoor willen wij als gemeente iedereen de kans geven om zijn of haar auto zelf op te laden en daarmee de elektrificatie van onze weggebruikers te stimuleren.

Meer informatie over de voorwaarden kunt u vinden op www.heeze-leende.nl/kabelgoottegels

WAT KUN JE ZELF DOEN?

De SlimWonen App voor heel gemeente Heeze-Leende

Het vernieuwde hulpje dat je helpt om energie te besparen

Het stookseizoen is weer begonnen. Dit betekent dat we de verwarming vaker aanzetten op koude dagen. Helaas gaat hierdoor ook de energierekening omhoog. Wat kan je hieraan doen? De eerste stap is om te weten hoeveel stroom en gas je precies gebruikt.

De gemeente Heeze-Leende wilt u helpen om energie te besparen. Daarom biedt de gemeente u de SlimWonen App aan. Deze app is niet verbonden aan een energieleverancier en voor inwoners van de gemeente gratis te gebruiken. Komt u dit bekend voor, of gebruikt u de app al? Dat kan, de app wordt al sinds 3 jaar aangeboden. Dit jaar is de app vernieuwd, die is nu nog makkelijker, handiger en leuker! De huishoudens die de app nog niet in gebruik hebben genomen ontvangen rond 12 november een brief vanuit de gemeente met een activatiecode en informatiefolder.

Wat laat de app u zien?

U ziet hoeveel gas en stroom u gebruikt, per uur, dag, week, maand en jaar. Heeft u zonnepanelen? Dan ziet u ook hoeveel stroom u terug levert. Het vergelijken van jouw verbruik met dat van andere huishoudens met een soortgelijke woning helpt je te zien of je meer of minder gebruikt dan gemiddeld. Dit kan helpen om te besparen.

Wat is er nieuw in de app?

- Duidelijke tips maken het makkelijk om kleine of grote aanpassingen in huis te doen, waardoor besparen eenvoudig wordt.
- Je kunt je (uur-)verbruik over een langere tijd bekijken, zodat je duidelijk ziet waar je het meeste energie aan verbruikt.
- Je kunt een persoonlijk doel instellen om te helpen met besparen.
- Mis niks van wat de gemeente organiseert op het gebied van energie, duurzaamheid en klimaat.
- De app is eenvoudig in gebruik en ziet fris en modern uit.

Kijk voor meer informatie op www.slimwonenapp.nl

Vraag je Stimuleringslening Duurzaam Thuis aan

Wil je investeren in je eigen woning, je wooncomfort vergroten én mogelijk direct geld besparen op je energierekening? Dit kan door je huis levensloopbestendig en energiezuinig te maken met behulp van de Stimuleringslening Duurzaam Thuis.

Blijf comfortabel wonen, ook als je ouder wordt

In je eigen woning blijven wonen, ook als je ouder wordt? Door je woning levensloopbestendig te maken, hoef je je hier geen zorgen over te maken. Zorg dat deuren, gordijnen en lichten op afstand te bedienen zijn, haal drempels weg en verplaats de slaapkamer en badkamer naar de begane grond.

Je vergroot je wooncomfort en je woning is klaar voor de toekomst.

Maak je woning energiezuiniger

Verbruikt je woning teveel energie? Met een paar aanpassingen kun je hier iets aan doen. Je kunt je dak, muren of vloeren isoleren, HR++ glas, een warmtepomp, zonnepanelen of een groen dak laten plaatsen. Je bespaart op je energierekening en draagt bij aan een beter milieu.

Ben je benieuwd naar de mogelijkheden?

Kijk voor meer informatie op www.heeze-leende.nl/stimuleringslening.

Zonnedakje checkt jouw dak!

Benieuwd of het dak van jouw huis geschikt is voor zonne-panelen? Vul je postcode in op www.zonnedakje.nl/zoek-dak en download je eigen dakrapport. Zonnedakje laat zien of je dak geschikt is voor zonnepanelen. Ook kun je zien op welke daken al zonnepanelen liggen. Het systeem houdt rekening met schaduw van bijvoorbeeld grote bomen. De gemeente Heeze-Leende gebruikt Zonnedakje om te zien hoeveel zonnepanelen er in de gemeente zijn.

Tip: Bekijk samen met de energiecoach van Opgewekt Heeze-Leende je dakrapport en bespreek de mogelijke vervolgcacties.

Energiecoöperatie Opgewekt Heeze-Leende

Opgewekt Heeze-Leende streeft naar een energieneutrale gemeente. Enkele enthousiaste inwoners startten ruim zeven jaar geleden, in samenwerking met de gemeente, energiecoöperatie Opgewekt Heeze-Leende. Wij willen onze gemeente verduurzamen en zelf bepalen waar onze energie vandaan komt. Ons doel is om in 2030 alle energie die binnen onze gemeente verbruikt wordt (elektriciteit, verwarming, etc.) duurzaam op te wekken. Nu denk je misschien: hoe kan ik hieraan bijdragen? Hoe maak ik mijn huis aardgasvrij? Waar begin ik? Hoeveel kost het? Krijg ik voldoende inzicht in de kosten, subsidies en wat het me oplevert?

Gratis adviesgesprek

Besparen kan bij iedereen. Je resterende energieverbruik duurzamer maken kan bijvoorbeeld door duurzaam in te kopen of door je energie zelf op te wekken. Vraag nu een gratis adviesgesprek aan! Wij kunnen je helpen met het besparen én verduurzamen van energie. Onze energiecoaches doen hun best om een optimale oplossing te vinden voor jouw situatie. De kosten van het advies worden betaald door de gemeente Heeze-Leende. Vraag direct een adviesgesprek aan op www.opgewektheezeleende.nl/contactformulier.

Opgewekt Heeze-Leende zoekt enthousiaste energiecoaches

Lijkt het je leuk om bewoners te helpen met energiebesparing? En heb je hart voor een duurzame wereld? Meld je dan nu aan als energiecoach! Als energiecoach bezoek je de inwoners van de gemeente Heeze-Leende en beoordeel je hun persoonlijke 'energiesituatie'. Vervolgens adviseer je over mogelijke maatregelen om energie te besparen, zoals isoleren, vervangen van apparatuur en verlichting, zelf energie opwekken, of overstappen van aardgas naar een andere oplossing.

Wat vragen wij van jou?

Enthousiasme en motivatie om mee te werken aan de energietransitie. Goede communicatieve eigenschappen zijn belangrijk, omdat we goed willen luisteren naar de wensen van bewoners. Voor de benodigde kennis bieden wij een opleiding aan.

Wat bieden wij?

Een enthousiaste groep vrijwilligers die samen vol passie werken aan de energietransitie. Omdat het geven van advies tijd en inzet vraagt, zetten wij daar een vrijwilligersvergoeding tegenover. Ga je aan de slag als energiecoach? Dan ga je de eerste gesprekken samen met een ervaren energiecoach op pad.

Ben jij onze nieuwe energiecoach?

Heb je interesse? Meld je dan aan via info@opgewektheezeleende.nl. Voorzie je reactie van een korte motivatie waarin je vertelt wie je bent en waarom je graag als energiecoach aan de slag gaat.

EnergieStudent: bespaar met een gratis huisscan!

Heb je onlangs een student aan je deur gehad die een huisscan aanbood? Dat was een van onze enthousiaste EnergieStudenten! In samenwerking met de gemeente Heeze-Leende zijn deze studenten op pad gegaan om jou te helpen besparen op je energierekening door een huisscan uit te voeren. Deze huisscan is helemaal gratis en vrijblijvend!

Hoe werkt het?

De EnergieStudenten gaan langs bij woningeigenaren om een gratis HuisScan uit te voeren. Deze bewoners zijn hierover van tevoren per brief geïnformeerd.

Tijdens het bezoek, dat ongeveer 20 minuten duurt, voert de student de huisscan uit. Na het bezoek ontvang je via e-mail een persoonlijk en geheel vrijblijvend bespaarrapport met

praktische maatregelen voor je woning, zoals isolatie, ventilatie, moderne installaties, (hybride) warmtepompen en zonnepanelen.

Praktische tips om je huis energiezuiniger te maken

Met de HuisScan ontdek je hoe je flink kunt besparen op je energierekening en krijg je praktische tips om je huis energiezuiniger te maken. Heb je geen brief ontvangen of woon je niet in Sterksel? Geen zorgen! Je kunt zelf online een gratis HuisScan doen op www.huisscan.regionaalenergieloket.nl of een afspraak maken met een gratis Energiecoach via www.energieheezeleende.nl/advies.

Hulp bij het isoleren van je woning? Project De Groene Zone Isoleren is gestart!

Wil je een lagere energierekening, een comfortabel warm huis, of je woning klaarmaken voor de toekomst, maar weet je niet waar je moet beginnen? Geen zorgen, wij helpen je graag met het isoleren van je koopwoning! Op 10 oktober is het project De Groene Zone Isoleren van start gegaan. De gemeente Heeze-Leende werkt samen met 18 andere gemeenten in Zuidoost-Brabant en de organisatie Winst uit je woning om de komende jaren ruim 10.000 koopwoningen in de regio te isoleren.

Van huisbezoek naar een heerlijk geïsoleerd huis

Samen met de organisatie Winst uit je woning maken we het je makkelijk. Zodra je je aanmeldt, plannen zij een vrijblijvende afspraak in. Tijdens deze afspraak bekijken ze de situatie in je woning en welke isolatie het meest effectief is. Vervolgens ontvang je een bespaarplan. Hierin staat welke isolatiemaatregelen mogelijk zijn in jouw huis, wat het oplevert en wat het gaat kosten. Jij

beslist vervolgens welke maatregelen je wilt laten uitvoeren. Winst uit je woning zorgt ervoor dat de aannemers aan de slag kunnen met de werkzaamheden.

Subsidies en leningen: wij helpen je op weg

Voor het isoleren van je woning zijn verschillende subsidies beschikbaar. Daarnaast kun je via het landelijke Warmtefonds geld lenen tegen een laag tarief om de isolatie te financieren. Zo wordt het nog makkelijker om je huis te verduurzamen!

Meer weten of direct aanmelden?

Ga dan naar www.degroenezone.nl/isolatie voor meer informatie en om je aan te melden.

ENERGIECOACH VOOR BEDRIJVEN

Maak kennis met Ton Rijdsdijk!

Als gemeente werken we samen met de energiecoöperatie Opgewekt Heeze-Leende om woningeigenaren te helpen hun woningen te verduurzamen. Maar niet alleen woningeigenaren hebben vragen over verduurzaming, ook ondernemers staan voor de uitdaging om hun bedrijfsgebouwen van het aardgas af te krijgen. Gelukkig hebben we daar een oplossing voor: onze gemeentelijke energiecoach voor bedrijven, Ton Rijdsdijk!

Wie is Ton Rijdsdijk?

Ton Rijdsdijk is een naam die je hier misschien niet snel tegenkomt, want hij komt uit het westen van het land. Daar was hij energieadviseur in de glastuinbouw, een drukke omgeving vol techniek. Maar Ton's hart ligt bij de natuur. Vanuit zijn liefde voor de natuur heeft hij besloten om het ecologisch centrum De Kleine Stroom te bouwen aan de Rul in Heeze. Een plek om weer te verbinden met de natuur (kijk eens op dekleinestroom.nl).

Wat doet Ton als energiecoach?

Ton's nieuwe uitdaging is om zijn kennis van energietechniek in te zetten om bedrijven in de gemeente Heeze-Leende te helpen hun verbruik van fossiele brandstoffen te verminderen.

Zo is hij momenteel in contact met E-labels, een bedrijf dat verduurzaming serieus oppakt. De apparatuur in hun productieruimte produceert veel warmte, en Ton onderzoekt of deze warmte kan worden gebruikt om het kantoorgedeelte van het bedrijfspand te verwarmen. Het doel? Het bedrijfsgebouw uiteindelijk van het aardgas af krijgen. Dit zou niet alleen de bestaanszekerheid vergroten, maar ook zorgen voor een kleinere milieu-impact, wat goed voelt voor zowel jezelf als je klanten.

Waarom is dit belangrijk?

Ton ziet nog veel potentieel bij bedrijven als het gaat om verduurzaming. Misschien is een onderlinge uitwisseling van energie zelfs wel interessant? Het is geweldig dat de gemeente het onderzoek naar de mogelijkheden voor een lager energiegebruik steunt. Ton hoopt door deze lage drempel ook met andere bedrijven in contact te komen.

Heb je vragen?

Heb je vragen of wil je meer weten over hoe je jouw bedrijf kunt verduurzamen? Stuur dan een mail naar info@dekleinestroom.nl. Ton staat klaar om je te helpen!

Samenwerking met Schooldakrevolutie

Als het gaat om de opwekking van duurzame energie, zetten we vanuit het duurzaamheidsbeleid volop in op zonnepanelen op daken. En waar vind je nu betere daken dan die van onze scholen? Daarom zijn we de samenwerking aangegaan met de stichting Schooldakrevolutie. Deze stichting heeft als missie om alle kinderen in Nederland te laten leren op én over zonne-energie van hun eigen schooldak. Zo maken we samen een grote stap voorwaarts in de energietransitie en leren we de toekomstige generatie alles over schone energie. Groene energie moet immers voor iedereen beschikbaar zijn, en waar kun je beter beginnen dan op school?

Goed nieuws!

Schooldakrevolutie houdt eind dit jaar op te bestaan. Is dat goed nieuws? Jazeker! Het ambitieuze doel om 50% van alle schooldaken vol te leggen met zonnepanelen is behaald, mede dankzij projecten in Heeze-Leende. Dit jaar is Kindcentrum de Parel voorzien van zonnepanelen. Helaas bleek het dak van de Talententoren in Sterksel niet geschikt. Maar we zijn nog niet klaar: de daken van de scholen Merlebos en Trumakkers worden nog onderzocht. Dankzij de samenwerking met Schooldakrevolutie is het ons (bijna) gelukt om alle schooldaken te voorzien van zonnepanelen!

WAT KUN JE ZELF DOEN?

Natuurvriendelijk Isoleren

Isoleren van gevel of dak? Kies voor een isolatiebedrijf dat natuurvriendelijk isoleert!

We werken hard om ons aardgasverbruik en de uitstoot van CO₂ te verminderen. Een belangrijke stap hierin is het isoleren van muren en daken. Dit verlaagt niet alleen je energierekening, maar verhoogt ook je wooncomfort. Onder daken en in spouwmuuren van woningen leven allerlei kleine vogels en vleermuizen, vaak zonder dat je het weet. Bij het isoleren van bijvoorbeeld de spouwmuur overleven deze dieren het vaak

niet én verdwijnen hun verblijfplaatsen. Het isoleren van een woning kan ten koste gaan van kwetsbare diersoorten, zoals vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen. Deze worden steeds zeldzamer en worden daarom beschermd door de Omgevingswet.

Ben je van plan om je woning te isoleren?

Vraag dan aan je isolatiebedrijf om je woning natuurvriendelijk te isoleren. Natuurvriendelijk isoleren combineert de zorg voor beschermde diersoorten en verduurzaming van woningen. Op die manier heb je niet alleen een warm huis, maar ook nog vogels en vleermuizen in de tuin!

Welke bedrijven natuurvriendelijk isoleren vind je op natuurvriendelijkisoleren.nl.

Projecten grootschalige opwek duurzame energie

De mogelijkheden voor grootschalige opwek van duurzame energie door zonnepanelenvelden zijn beperkt in onze gemeente. Toch lopen er een aantal interessante projecten.

Geluidswal A2 bij afrit Leende

Tussen de A2 en het bungalowpark in Leende ligt een geluidswal. Hier loopt momenteel een project om de geluidswal aan de kant van de A2 te voorzien van zonnepanelen. De gemeente heeft inmiddels een omgevingsvergunning verleend. De ontwikkelaar heeft een aanvraag voor SDE-subsidie (Stimulering Duurzame Energieproductie) ingediend. Deze subsidie is nodig om het project financieel rendabel te maken. We wachten nu op de uitslag van de beoordeling.

Anderzijds A67

Anderzijds A67 is een heel ander soort project dan de geluidswal A2. Dit project zoekt de koppeling tussen bescherming van een natuurgebied en opwekking van duurzame energie. Terwijl autoverkeer snel overgaat op elektrische aandrijving, waardoor directe emissies zoals CO₂ en stikstof afnemen, neemt het contactgeluid tussen rubber en asfalt toe door het hogere gewicht van elektrische auto's.

Een traditioneel geluidsscherm is de meest effectieve maatregel om verkeersgeluid te weren, maar blokkeert tegelijkertijd het zicht op de natuur die we willen beschermen. Anderzijds

A67 is een conventioneel scherm in de vorm van een onconventioneel scherm. Het scherm is ontworpen door beeldend kunstenaar Paul de Kort, in samenwerking met **Feldes Olthof Landschapsarchitecten**. Het ontwerptraject is gestart door Staatsbosbeheer in samenwerking met KunstLoc Brabant. Zij hebben een design challenge uitgeschreven en het ontwerp is via het **Stimuleringsfonds** verder uitgewerkt. Nu wordt onderzocht of het ontwerp daadwerkelijk kan worden gerealiseerd. Belangrijke partijen zoals Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat en de ontwerper Paul de Kort zijn bevestigd om inzicht te krijgen in de knelpunten. Hoewel er zeker knelpunten zijn, waren de gesprekken positief. Nu wordt bekeken of het zinvol is om een vervolgentraject te starten om verdere stappen richting realisatie te zetten.

Klimaatcorridor A67

De 21 gemeenten in de Metropoolregio Eindhoven (MRE) hebben als doel gesteld om in de regio 2.0 Terrawatt uur (TWh) aan duurzame energie op te wekken via windmolens en zonnepanelen voor 2030. De opwekprojecten komen in zoekgebieden, zoals beschreven in de **Regionale Energiestrategie 1.0**. Langs de A67 ligt ook een zoekgebied. Anderzijds A67 ligt in dit zoekgebied en kan mogelijk bijdragen aan de opgave van 2 TWh.

Maar waar ligt nog ruimte? Ruimte is schaars door de vele opgaven die gerealiseerd moeten worden. Slim omgaan met de ruimte is nodig. Met een integrale blik proberen de 10 gemeenten langs de A67 ruimte te vinden in het zoekgebied rondom de A67. Dit doen zij via de Klimaatcorridor A67.

Zonnepanelen, nog interessant?

Met de afschaffing van de salderingsregeling en de boete voor teruglevering, vraag je je misschien af of zonnepanelen nog wel interessant zijn. Het kabinet heeft aangekondigd dat de salderingsregeling per 1 januari 2027 wordt afgeschaft en dat er betaald moet worden voor teruglevering. Wat betekent dit voor jou?

Onderzoek naar de gevolgen

CE Delft en TNO hebben in opdracht van klimaatstichting HIER, NVDE, Energie-Nederland en Holland Solar onderzocht wat de gevolgen zijn van de afschaffing van de salderingsregeling. Met de salderingsregeling lag de terugverdientijd van zonnepanelen op ongeveer 9 jaar, inclusief terugleverkosten van de energieleverancier. Na het afschaffen van de salderingsregeling stijgt die terugverdientijd naar 12 tot 17 jaar.

Verhoog je eigen verbruik

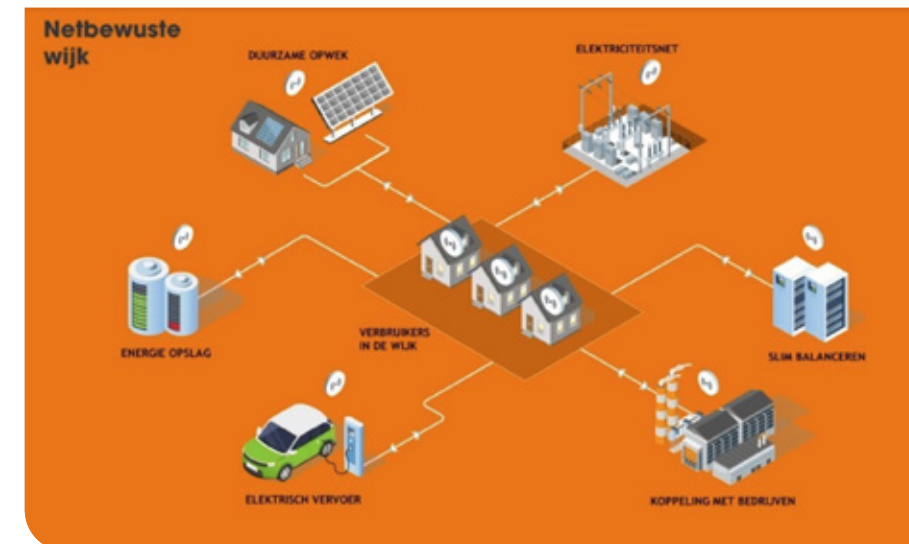
In Nederland gebruiken we nu zo'n 30% van de opgewekte zonne-energie direct zelf in

huis. Wie dit verhoogt naar 60% krijgt zowel de terugverdientijd als de jaarlijkse opbrengsten van zonnepanelen bijna weer op het niveau van de situatie mét salderen. Verhogen van je eigen verbruik van zonnestroom levert dus geld op. Maar hoe doe je dat?

Tips om je eigen energieverbruik te verhogen

- **Boiler:** Gebruik een elektrische boiler om warm water op te slaan.
- **Warmtepomp:** Installeer een warmtepomp om je huis te verwarmen.
- **Thuisbatterij:** Sla overtollige energie op in een thuisbatterij.
- **Elektrische auto:** Laad je elektrische auto op met je eigen zonne-energie.

Het is hierbij wel belangrijk om dit netvriendelijk te doen, zodat je het elektriciteitsnet niet overbelast.

PILOT

Netbewuste Wijk Leenderstrip

De inwoners van Leenderstrip en de gemeente slaan de handen ineen. De pilot Netbewuste Wijk Leenderstrip is van start!

Aanleiding

De kern Leenderstrip staat, net als alle andere woonkernen in Nederland, voor een grote uitdaging: de energietransitie. Dit houdt in dat huizen in de toekomst afscheid zullen moeten nemen van aardgas voor verwarmen en koken. Daarnaast neemt de vraag naar elektriciteit en de spanning op het stroomnet toe. Deze transitie gaat niet zonder slag of stoot. Het stroomnet is namelijk al zwaar belast en kan de extra vraag naar elektriciteit niet aan.

De vraag is, hoe kan Leenderstrip de energietransitie realiseren zonder het stroomnet verder te belasten? Door met deze vraag aan de slag te gaan, kan Leenderstrip een koploper en voorbeeld worden in de energietransitie voor andere woonkernen binnen de gemeente en daarbuiten.

Wat houdt de pilot Netbewuste Wijk Leenderstrip in?

In het concept 'de netbewuste wijk' worden duurzaamheidsambities van woonwijken gecombineerd met de potentie van de omgeving. Het concept biedt een platform waarbij verschillende bouwstenen worden gecombineerd en naar wens toegevoegd of weggelaten kunnen worden.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Warmtepompen ▪ Warmtenet ▪ Laadplein ▪ Duurzaam tankstation 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zonnepanelen ▪ Brandstofcel ▪ Biovergister ▪ Geothermie ▪ Warmtekrachtkoppeling 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Batterijopslag ▪ Power-to-Heat ▪ Power-to-Gas ▪ Warmte-koedeopslag ▪ IJzerpoeder (Metalot) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Slim laden ▪ Vehicle-to-Grid ▪ Spitsmijden ▪ Energiemanagementsysteem

worden. Deze bouwstenen zijn opgedeeld in vier categorieën: verbruik, opwek, opslag en slim balanceren. Per categorie zijn vele bouwstenen te bedenken. Welke bouwstenen er precies onderzocht gaan worden, en vooral ook welke niet, zal mede bepaald worden door de inwoners van Leenderstrip.

De combinaties van bouwstenen hebben als doel zoveel mogelijk lokaal opgewekte energie lokaal te gebruiken. Hiermee wordt het overbelaste stroomnet niet verder belast en vermindert Leenderstrip de afhankelijkheid van het stroomnet. Het uiteindelijke doel is om een toekomstbestendig en betrouwbaar energiesysteem te ontwikkelen waarbij er gelet

wordt op technische haalbaarheid, ruimtelijke inpassing, kosten en uiteraard betaalbaarheid.

Fases van de pilot

De pilot wordt in vier verschillende fases doorlopen: initiëren en verkennen, technische analyse, omgevingsanalyse en de financiële analyse. Momenteel bevindt de pilot zich in de eerste fase. Zowel Leenderstrip, vertegenwoordigd door de kernraad en ondersteund door de eigen opgerichte werkgroep, als gemeente Heeze-Leende zien in dit project de potentie voor een innovatief en duurzaam initiatief vanuit de bewoners voor Leenderstrip.

Heeze-Leende
Duurzaam vooruit

gemeente
HEEZE-LEENDE